

**МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ УНІВЕРСАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ
КАРТИНИ СВІТУ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ**

Колесник М. О.

Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т.Г.Шевченка

E-mail: marynka-san@i.ua

Універсальність наукової картини світу має на меті означити найосновніші поняття та закони, що лежать в основі побудови природи. Модель універсальної наукової картини світу єднає основні два напрямки філософської освітньої думки – природознавство та людинознавство. Ці дві невід’ємні гілки становлять природну компліментарність організації освітнього простору становлення людини, її місця та ролі, призначення. Якщо природознавство є наукою про явища та закони природи, то людинознавство є сферою пізнання самої людини, що є невід’ємною частиною природи.

Природознавство пізнає суть природи. Людинознавство, в нашому розумінні, наближене до концепції людинотворення, де визначаються основні постулати становлення самої людини, за її призначенням в світі. Природознавство закладає фундамент світорозуміння та пізнання світу. Соціально-гуманітарна гілка наукової картини світу закладає основи виховання особистості майбутнього вчителя. Зокрема природничонаукова педагогічна освіта сьогодні повинна передбачати високий рівень фундаментальної підготовки спеціалістів в області природничої освіти та відповідність їх кваліфікації сучасним запитам, формування у студентів педагогічних ЗВО нового інноваційного мислення в області природничої освіти.

Нову якість природничої освіти, за думкою дослідників, може бути забезпечено лише на основі узагальнених знань, вмінь та навичок, які формуються в процесі різних видів науково-пізнавальної діяльності тих, хто навчається, а потім перетворюються в універсальну систему пізнання та діяльності майбутніх спеціалістів.

Історія біології, методика навчання природничих дисциплін

Вирішення цієї задачі стає можливим в принципово новому баченні системи освіти, результатом якої повинні стати системні предметні та метапредметні знання, узагальнені експериментальні вміння та навички, необхідні для вирішення не тільки традиційних задач, але й глобальних проблем. Підготовка майбутнього вчителя в контексті природничої освіти є створення освітнього простору у взаємодії вчителя та учня у взаємодоповненні їх особистого пошуку та розвитку.

Дослідники використовують поняття «інноваційності мислення майбутніх фахівців», або їх «природничонаукового мислення». Природничонаукове мислення спеціаліста в нашому розумінні може бути еквівалентним за суттю своєю до синтетичного мислення, в глибокому розумінні його, як багатоваріантного та системного мислення людини.

Зазначені методологічні умови розробки педагогічної концепції в роботах зарубіжних дослідників (Краєвський В.В., Гершунський Б.С., Бордовська Н.В.) та вітчизняних дослідників (Грубінко В.В., Степанюк А.В., Безпалько В.П.) дозволяє вести розмову про те, що будь-яка педагогічна концепція повинна відповідати сучасним вимогам, як система узагальнених знань, властивостей та способів зміни конкретних областей педагогічної дійсності, а саме – логічна залежність одних елементів педагогічної концепції від інших; системність теоретичного знання та безпосередній його зв'язок з визначеними філософськими та психологічними знаннями.

Вихідною методологічною умовою в нашій педагогічній моделі формування природничонаукової картини світу в синтетичному курсі до підготовки магістрів, як прикладу конструювання змісту природничого матеріалу з дисципліни філософсько-світоглядного рівня є, як зазначалось вище, причинно-системний підхід. Сама ж концепція нашого дослідження обумовлює й концепцію підготовки майбутніх вчителів в контексті природничої освіти, що має загальнометодологічне обґрунтування: основополагаючі педагогічні закономірності, які визначають соціально-педагогічну важливість та необхідність створення освітнього простору взаємодії в системі «вчитель – учень», провідних концептуальних ідей та конструктивних принципів побудови методологічної

Історія біології, методика навчання природничих дисциплін

системи, а також теоретичного моделювання системи професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті природничої освіти, його становлення на кожному з етапів інноваційного процесу та умови його реалізації.

Інноваційний причинно-системний підхід в педагогічній моделі формування універсальної наукової картини світу в системі професійної підготовки педагогічних кадрів за дисциплінами психолого-педагогічного циклу спирається на фундаментальні психолого-педагогічні дослідження: цілісність освітнього процесу (Лернер І.Я. [2]); ціннісно-орієнтаційний, аксіологічний підхід до сучасної освіти; принцип ієрархічної побудови в організації рівнів живої матерії та синергетичних взаємозв'язків відповідно загальної теорії систем, що діють в рівній мірі в умовах природного та соціального середовища (Всесвятський Б.В., Югай Г.А.) [1, 4]; зміст біологічної, хімічної, фізичної освіти як соціокультурного феномену, що має взаємопов'язану структуру міжрівневих взаємодій відповідно алгоритму універсальних всезагальних законів та включає в себе астрономічну, математичну складові природничої картини та соціально-гуманітарну картину світу (Поляков В.А. [3]); взаємопов'язаність елементів, що утворюють систему неперервної освіти, в тому числі й природничої освіти; екософія в природничій освіті, як нова реальність, що заснована на меті стійкого розвитку; телеологічне значення біологічної освіти.

У пропонованій нами освітній моделі формування УНКС використовуються основні положення теорії та методики навчання: теорія формування та розвитку понять; система виховання в процесі вивчення природничих дисциплін, як система розвитку чуттєвого світосприйняття; врахування людинотворчої функції природничої освіти та її ролі у становленні наукової картини світу, поєднання людинознавства та природознавства; методи викладання в природничих науках; система світоглядних понять, що формуються в синтезі природничих наук.

Поліцентризм природознавства вимагає багатомірного бачення наукової картини природи, оскільки на всіх рівнях життя ми ведемо розмову про відкриті системи, кожна з яких має функції, що забезпечують її зв'язки із системою, яка стоїть вище

Історія біології, методика навчання природничих дисциплін

та інтегрується в ній.

Список літератури.

1. Всесвятский Б.В. Проблемы дидактики биологии. Пособие для учителей. М.: Просвещение. 1969. 240 с.
2. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. М. Педагогика. 1981. 186 с.
3. Поляков В.А. Моделирование психологической системы. Формирование креативной личности в акмеологии. Минск: «ВЭВЭР». 2000. 124с.
4. Югай Г.А. Голография Вселенной и новая универсальная философия: возрождение метафизики и революция в философии : [учебное пособие с хрестоматией]. Москва: Крафт+, 2007. 399с.

УДК 378.1

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Москалюк Н. В., Дериш Г. А.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: moskalyuk@chem-bio.com.ua

Все більшу популярність і конкурентну перевагу на ринку праці здобувають навчальні заклади, які можуть запропонувати якісне навчання із застосування дистанційних освітніх технологій. Заклади освіти спрямовують свою роботу на підготовку кадрів для змішаного освітнього процесу і адаптації до дистанційного навчання, усвідомлюючи усі труднощі під час впровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес, особливо в даний час. Вимушене дистанційне навчання поставило викладачів і студентів, вчителів і учнів, вчителів і батьків перед непростими умовами: як організувати навчання в умовах карантину, як зрозуміти, чи вивчив учень, чи порушує правила академічної доброчесності, адже вчитель не може бути поруч. Таких питань виникає багато. Тому під час запровадження навчання на базі сучасних технологій дистанційного навчання,